

na bilo koji način opredjelili za ili protiv nekog navedenog mišljenja (na pr. Katićeva na str. 60, Karamanova na str. 62 i slj.), ili da navede razlog zbog kojega nije moguće odrediti, da li je i koliko je odnosno mišljenje vjerojatno i prihvatljivo. Na kraju možemo spomenuti, da ovdje-ondje naidemo na pokoji tiskarsku pogrešku, ali radi se uglavnom o sitnicama, koje će svaki čitatelj sam zapaziti i lako ispraviti.

NADGROBNI NATPISI

Fra Mario Jurišić, Nadgrobni natpisi, Mala knjižnica Iskre — 7, Metković, 1975.

Martin Ivan Vidović

U nizu Male knjižnice *Iskre* iz Metkovića izišla je početkom listopada ove godine zanimljiva knjižica fra Marija Jurišića pod naslovom *Nadgrobni natpisi*. Knjižica obilježava 1000. obljetnicu smrti hrvatske kraljice Jelene (976—1976). Natpis na njezinu sarkofagu, koji je 1898. pronašao don Frane Bulić, jedan je od najstarijih sačuvanih hrvatskih kršćanskih nadgrobničkih natpisa.

Ova zbirka ide za tim da užeže iskru vjere u zagrobnju radost na našim grobljima. Nad grobom čovjek ostaje zamišljen; susreće se sa smrću — neizbježnom stvarnošću na koju mora računati. Zagonetka ljudskog položaja dostiže vrhunac pred licem smrti. Ne muči čovjeka samo bol i sve veći rasap tijela nego ga također, dapače još više, muči strah od ugasnuća za vazda. I po prirodnom nagonu svoga srca ispravno sudi kad s jezom odbija posvemašnje razorenje i nepovratno skončanje svoje osobe. Klica vječnosti što je u sebi nosi, nesvediva na samu materiju, buni se protiv smrti. Svi pokušaji tehnike, ma kako bili korisni, ne mogu smiriti tjeskobu čovjeka: naime, produženje biološkog trajanja ne može mu utažiti želju za daljnjim životom, koja je neodoljivo ukorijenjena u njegovu srcu (*Gaudium et spes* 18).

Naši grobovi nisu sjedišta smrti, nego tihi počinak tijela u očekivanju konačnog uskrsnuća. To je privremeno boravište.

Nadgrobni natpis mnogo kazuje i stoga ova knjižica želi pružiti mogućnost bogatog izbora nadgrobničkih natpisa, koji bude nadu u život i svjedoče vjeru u buduće uskrsnuće s Kristom.

Sadržaj knjižice tvore nadgrobni natpisi ili, bolje rečeno, uzorci natpisa koje treba staviti na grob. Natpisi koji su ovdje doneseni podijeljeni su u dvije glavne skupine: 1. *Sv. pismo i liturgijske molitve* i 2. *Natpisi s groblja iz naše Domovine*.

Pisac je odabrao ona mjesta Starog i Novog zavjeta koja izričito govore o zagrobnom životu, vjeri u uskrsnuće, nadi u ponovni sastanak... Iz liturgijskih molitava uzeti su samo neki citati. Liturgijske su molitve prebogata vrela za nadgrobne natpise. One su cvjet kršćanskog izraza. Ovdje se posebno ističu pojedini dijelovi himana.

Natpisi s groblja koji su ovdje navedeni uzeti su iz oko 130 mjesta naše Domovine. Pisac je odabrao samo neke natpise. Ovaj je dio, zbog praktične primjene, podijeljen na: a) djeca, b) kćeri, djevojke..., c) sinovi, braća..., d) roditelji, e) majka, žena..., f) otac, muž..., g) biskupi, svećenici, časne sestre..., i) povratnici, j) zajednički.

Na početku knjižice nalaze se dva teksta koji govore o kršćanskom pogledu na smrt te značenju i važnosti sadržaja natpisa na groblju. Uz to, tu je i nekoliko lijepih izreka o smrti i natpisi s grobova znamenitih ljudi.

Zamisao pisca je uspjela. Dao nam je izvrsnu zbirku nadgrobničkih natpisa. Veseli nas da Pisac priprema i »drugi dio« ovoga djela koji će sadržavati nastavak natpisa iz još neobjavljenih mjesta i posmrtnih homilije. Zaželimo mu još veći uspjeh u dovršenju ove zbirke nadgrobničkih natpisa.